

1. Obiekt

1168/16

GROTA MUSZLOWA - Z DAWNEGO ZAŁOŻENIA DWORSKO-PARKOWEGO

2. Czas powstania

1733

3. Miejscowość

KAMIENIEC

4. Adres

KAMIENIEC

nr hipoteczny

5. Przynależność administracyjna

województwo **elbląskie**

gmina

Susz

6. Poprzednie nazwy miejscowości

**Hefersdorf
Habersdorf
Finckenstein**

7. Przynależność administracyjna
1 VI 1975

województwo **olsztyńskie**

powiat **Hawa**

8. Właściciel i jego adres

**Agencja Własności Rolnej Skarbu
Państwa**

9. Użytkownik i jego adres

**Ośrodek Hodowli Zarodowej
"Susz"
Spółka z o.o. w Dąbrowce**

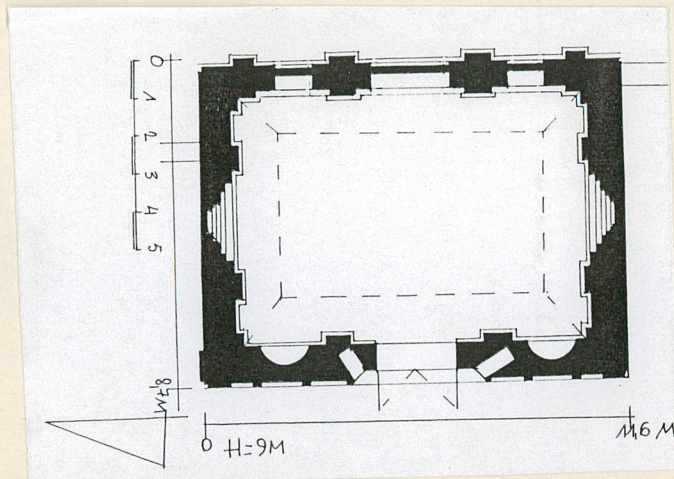
10. Rejestr. zabytków

K/47
Nr

1959.05.04
data

1.

Wieś Kamieniec wzmiankowana w 1339r. - jako Habersdorf należąca do biskupa pomorzańskiego. Habersdorf wzmiankowana w 1414 r. z okazji zniszczenia przez wojska polskie. W 1532r. własność Georga von Polenz, w 1547 Balthazara von Kockeritz, od 1556r. ponownie w ręku G.v. Polentza i w tej rodzinie pozostała do poł. XVIIw. Dobra ta wraz z majątkiem Schonberg za 42 000 talarów nabył Jonas Casimir Freiherr zu Eulenburg. wdowa po nim Dorothea z domu von Brandt sprzedała majątek 25.02.1705r. Albrecht Conrad von Finkenstein nabył na licytacji wieś Habersdorf za sumę 78 100 guldenów wraz z okolicznymi wsiami łącznie 300 włók. w 1706r. przystąpił do budowy kościoła wznoszonego do 1718r. w tym samym czasie zaczęto budowę wsi, w latach 1716-1720 pałac a w 1720r. rozplanowano park. W 1721r. król pruski zatwierdził zmianę nazwy miejscowości z Habersdorf na Finckenstein. Ok. 1733r. powstały plany urządzeń wodnych, wybudowano pawilon - grootę muszlową. W 27.04 1782r. majątek odkupił od Fryderyka Ludwika Finck von Finckenstein jego zięć Fryderyk Aleksander zu Dohna, po nim jego syn Aleksander, brat Aleksandra Wilhelm i kolejny brat Fabian. W 1850r. właścicielem został syn Fabiana Rodrigo, po nim od 1900 jego bratanek Georg, w 1912 brat Georga Alfred, w 1929 bratanek Herman, w 1942-45 własność Alfreda zu Dohna, W 1932r. w skład dóbr kamienieckich wchodziło 11 folwarków i las. Majątek wraz z zamkiem przetrwał II Wojnę Światową, zamek został splądrowany i spalony przez wojska radzieckie zabudowania objął PGR, obecnie własność Agencji Rolnej Skarbu Państwa. Grota muszlowa została zbudowana w 1733r. być może wg planów PAULA KROTTENDORFA - ogrodnika księcia Holstein - Beck; pierwotnie na attyce umieszczone były figury dzieci z kwiatami i wazy kwiatowe, w niszach znajdowały się kamienne przedstawienia Adama i Ewy i 5 dzieci; muszle do wystroju wnętrza sprowadzono z Amsterdamu. Grota barokowa nawiązująca stylem do podobnych - Hellbrunn w Salzburgu, villa d'Este w Tivoli i Frascati

USYTUOWANIE: budynek usytuowany w pld. zespole dawnego założenia folwarcznego, pośrodku, w murze zamykającym od wsch. dziedziniec folwarku, zwrócony fasadą w kierunku wsch.

MATERIAŁ

fundamenty: kamienno - ceglane na zaprawie wapiennej;

ściany: ceglane na zaprawie wapienno - piaskowej, cegły o wymiarach ok. 25 x 15 x 5 cm, otynkowane, od strony ogrodu wyłożone w płycinach dekoracyjnymi kolorowymi kamieniami, na pilastrach szarym żwirem, wewnątrz ściany wyłożone mozaiką kamienną i muszlami;

sklepienia - w piwnicy krzyżowe, wsparte na dwóch prostokątnych filarach;

stropy - drewniane, zwierciadłane z fasety;

więźba dachowa : drewniana, stolcowo - płatwiowa, niedostępna;

pokrycie dachu : - dachówka holenderka na olaczeniu;

posadzki : w piwnicy ceglana, wyżej nieokreślona;

okna : brak;

drzwi : współczesne, wuskrzydłowe, deskowe wrota na zawiasach pasowych;

schody : do piwnicy zewnętrzne, drewniane, drabinowe, jednobiegowe, wyżej brak;

PLAN

budynek Groty wzniesiony na planie prostokąta, salowy;

BRYŁA

jednokondygnacyjowa, podpiwniczona, nakryta wysokim dachem mansardowym.

WNĘTRZE

jednoprzestrzenne, wyłożone błękitnymi, czerwonymi, szarymi i czarnymi kamykami, opięte pilastrami tokańskimi dźwigającymi modylionowy fryz podtrzymujący masywny gzyms fasety, elewacje ścian ptn. i pld. takie same - 4 pilastry ustawione na niskich cokółkach dekorowanych jasnymi kamykami z prostokątną, długą płyciną na trzonie, wypełnioną niegdyś ciemnoniebieskimi kamykami, ujmującą szeroką, 3 - stopniową, płaską niszę dekorowaną na obramieniach kamykami jasnymi jak trzony pilastrów oraz kolejno białym stiukiem, kamykami błękitnymi i w tle czerwonymi; ponad niszą płaskorzeźbiona arkada a nad nią płaskorzeźbiona girlanda spięta bukietem kwiatowym; belkowanie i gzymsy białe, modyliony ciemnoniebieskie; na gzymsie na tle czerwono-niebieskiej ściany masywne wazy;

ściany wsch. i zach. o podobnej kompozycji, pilastry jak w ścianach ptn. i pld. dźwigające modylionowy fryz z gzymsami i wazami, 3 - osiowe, w osi środkowej wysoka, obramiona błękitnymi kamykami półkolista arkada, po bokach na tle błękitnych kamyków w elewacji zach. głębokie, zamknięte biała koncha pokryta muszelkami nisze, w elewacji wsch. zamurowane półkoliste otwory o białym obramieniu archiwolty i klinca i podłucza z niebieskich kamyków; nad nimi czerwone pole z jasnym okręgiem wypełnionym błękitnymi kamykami, nad którym zwiesza się biały, łamany sznur z girlandami po bokach.

14. Kubatura 706 m ³	15. Powierzchnia użytkowa 80.7 m ²	16. Przeznaczenie pierwotne pawilon ogrodowy	17. Użytkowanie obecne nie użytkowana
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja lata 80 - te przebudowanie ściany zach.		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje) fundamenty: zawilgocone, ściany nośne: liczne ubytki cegieł, osypany tynk, stropy: zarwane, wieżba dachowa : częściowo spróchniała, dach: zniszczony drzwi od wsch. zamurowane wnętrze: zdewastowane, 20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie Remont kapitalny,	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowania)

NIE NATRAFIŁO

22. Bibliografia

Denio - Gall, Handbuch der Deutschen Kunstdenkmäler Deutschordensland
Preussen, München - Berlin 1952, s. 108
B. Schmid, Die Bau und Kunstdenkmäler des Kreises Rosenberg, w Bau und
Kunstdenkmäler Provinz Westpreussen, Danzig 1906, s. 141
C.v. Lorck, Landschlösser und Gutshäuser in Ost- und Westpreussen, Frankfurt
1965,
C.v. Lorck, Schloss Finckenstein, Frankfurt 1965

23. Źródła ikonograficzne i fotografie (rodzaj, miejsca przechowania sygnatury)
w literaturze

24. Uwagi różne

25. Opracował

tekst

mgr Jerzy Domino VIII 1998

imię, nazwisko, data, podpis

plany, rysunki

mgr Jerzy Domino VIII 1998

imię, nazwisko, data, podpis

zdjęcia fotograf.

mgr Jerzy Domino VIII 1998

imię, nazwisko, data, podpis

miejsce przechowania negatywów

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

27. Załączniki

Wkładka do karty ewidencyjnej zabytków architektury i budownictwa. Załącznik nr
1,2,3,4,

1. Miejscowość	2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
KAMIENIEC	GROTA MUSZLOWA	OPIS, ZDJĘCIA

ELEWACJE

elewacja półn. ślepa, z pilastrami tokańskimi przy narożach dźwigającymi płaskie belkowanie i profilowany gzyms koronujący;

elewacja płd. z pilastrami tokańskimi przy narożach dźwigającymi płaskie belkowanie i profilowany gzyms koronujący, ponad poziomem dachów dobudówek gospodarczych prostokątne płyciny, obramione płaskim tynkowanym pasem schodzącym niżej;

elewacja zach. z pilastrami tokańskimi przy narożach dźwigającymi płaskie belkowanie i profilowany gzyms koronujący, odcinkowo cofniętą częścią środkową pierwotnie z wysokim, zamkniętym półkoliście wejściem - obecnie zamurowanym w górnej części z pozostawionym szerokim prostokątnym wjazdem, w odcinkach ściany wąskie, głębokie tunele; na ścianie pomiędzy cofniętą częścią środkową obramowana płaską opaską wysoka prostokątna płycina sięgając od cokołu po gzyms przedzielona poprzecznym belkami na 4 kwadratowe kwatery;

elewacja wsch. wyłożona błękitnymi, czerwonymi i szarymi kamykami, 3 osiowa opięta masywnymi, boniowanymi manierystycznymi pilastrami o tokańskich głowicach dźwigające szerokie belkowanie wygierowane płytko nad pilastrami z prostokątnymi metopami, powyżej bogato profilowany gzyms koronujący; pomiędzy pilastrami zamknięte łukiem pełnym arkady, środkowa wyższa, nad bocznymi okrągłe płyciny; nad gzymsiem rozpięta pomiędzy 4 cokołami stojącymi na osi pilastrów, dźwigającymi gierowane belkowanie korynckie i profilowany gzyms kurtynowa attyka z zachowanym wazonem na narożniku płd.

WYPOSAŻENIE

stinki, złożone fragmenty krat, elementy kamieniarki

INSTALACJE

brak

Jerzy Domino VIII 1989

Wkładkę założył:

(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów:

Wzór ODZ 1978 r.

2.

5.

4.

6.

1. Miejscowość

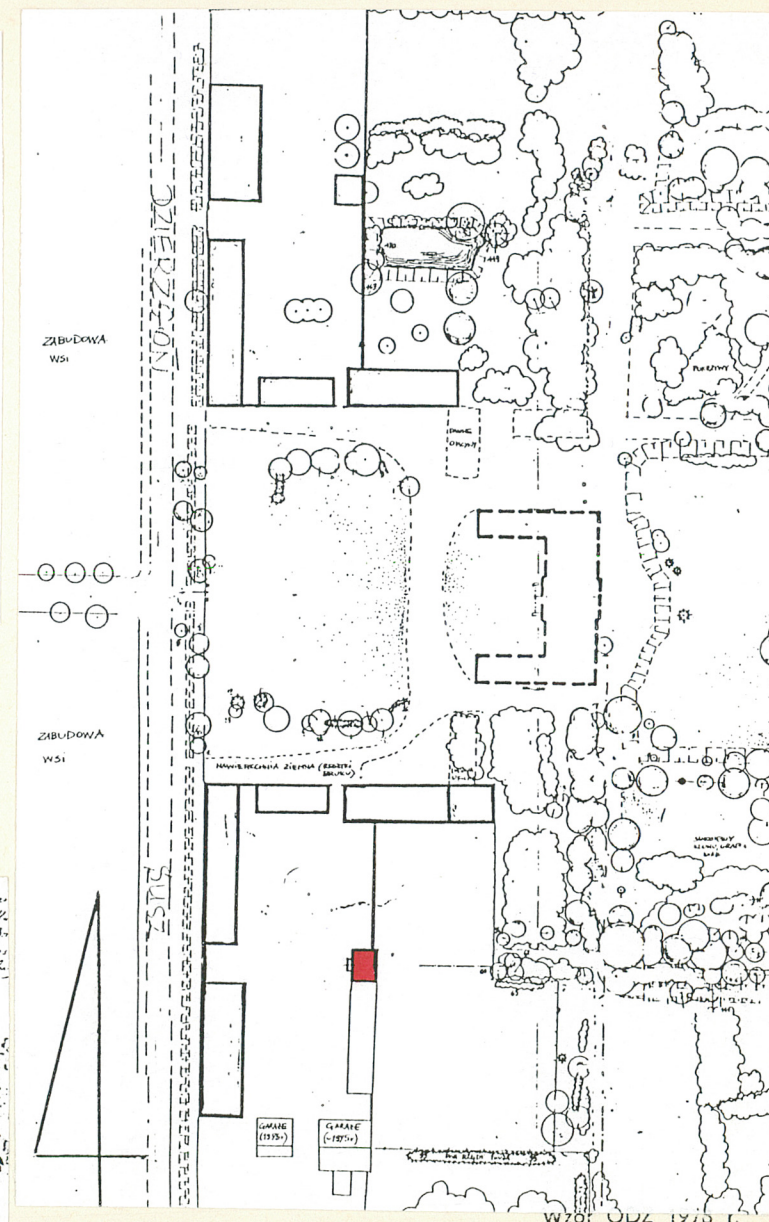
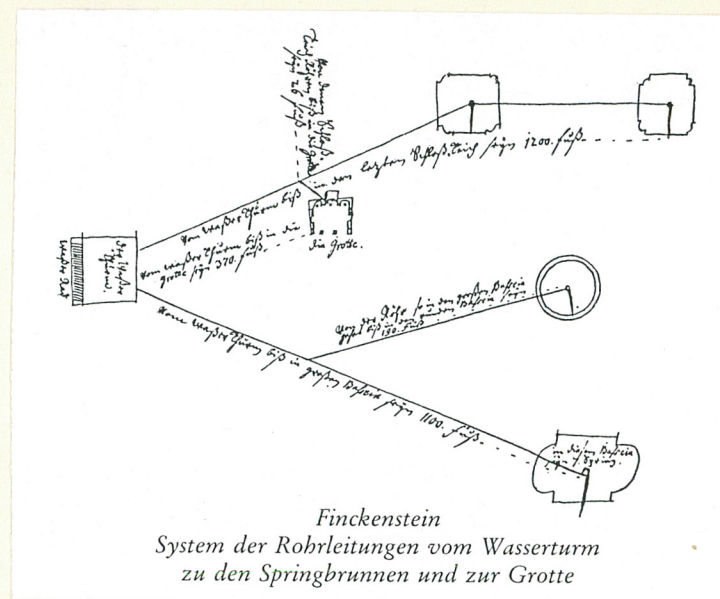
2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

KAMIENIEC

GROTA MUSZLOWA

IKONOGRAFIA, PLANY, ZDJĘCIA

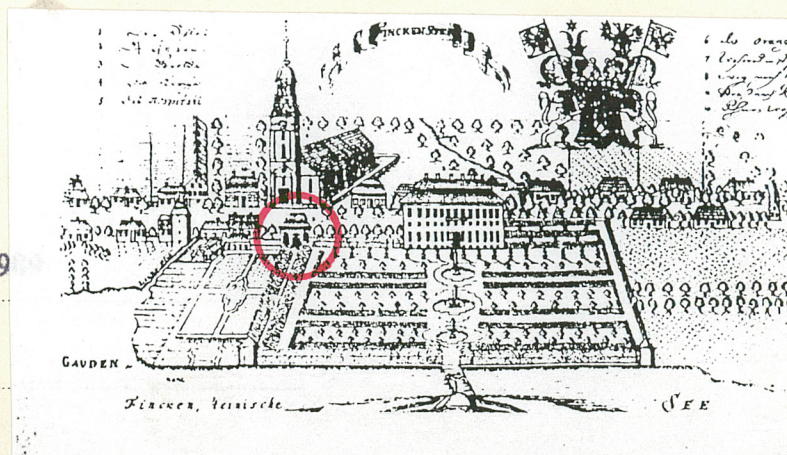

Wkładkę założył:

Jerzy Domino VIII 19

(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów:

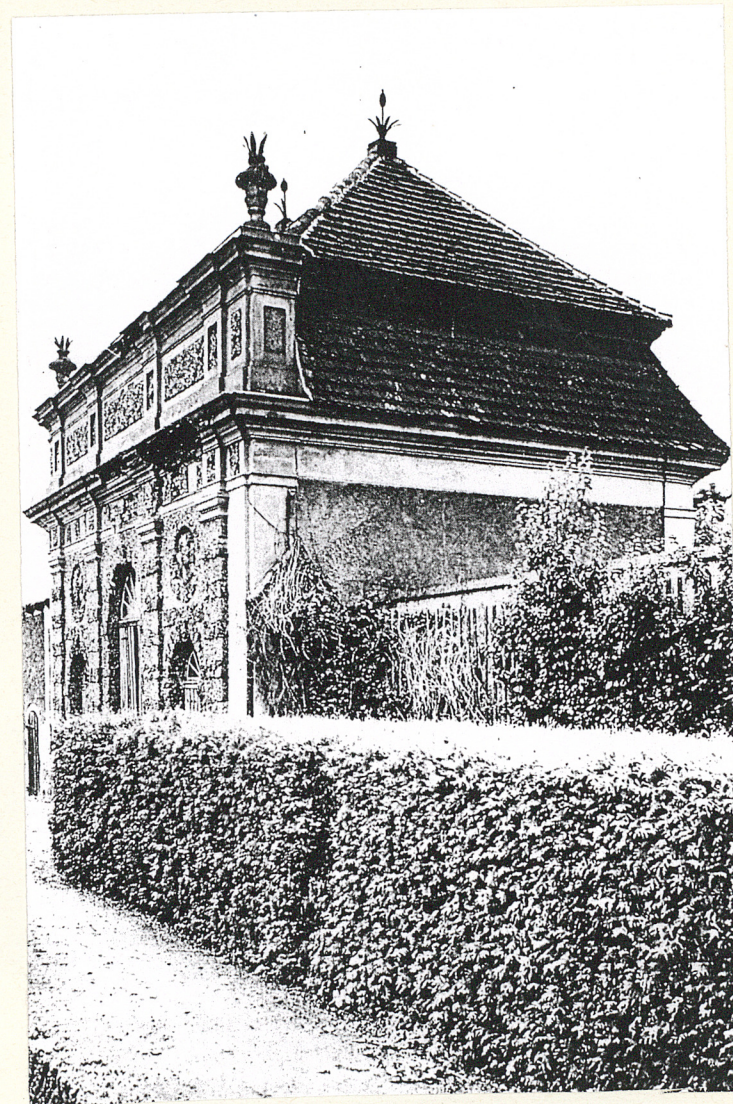

7.

8.

1. Miejscowość	2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
KAMIENIEC	GROTA MUSZLOWA	ZDJĘCIA

11.

9.

10.

Wkładkę założył: Jerzy Domino VIII 1989
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów:

spis fotografii

1. widok od ptn. - wsch.,
2. widok od ptn. - zach.,
3. widok od ptn. - wsch.,
4. widok od pld. wsch.,
5. elewacja wsch.,
6. elewacja zach.,
7. głowica pilastra,
8. wazon na attyce,
9. wnętrze - ściana ptn.,
10. wnętrze, ściana pld.,
11. wnętrze, fragment ściany zach.,
12. wnętrze, fragment ściany ptn.,
13. wnętrze, fragment ściany wsch.,
14. wnętrze, fragment ściany wsch.,
15. wnętrze, fragment sufitu

14.

12.

15

13.